

村上春樹
Haruki Murakami

Prisukamo
paukščių
kronikos

baltos lankos

Haruki Murakami

Prisukamo
paukščio kronikos

Iš anglų kalbos vertė
Jūratė Nauronaitė

baltos lankos

Prisukamo Paukščio antradienis Šeši pirštai ir keturios krūtys

Kai suskambėjo telefonas, virtuvėje gaminau spagečius, švilpavimu pritardamas radijui, kuris kaip tik transliavo Rosinio „Šarkos vagilės“ uvertiūrą – tiesiog idealus akompanimentas makaronams virti.

Jau ketinau numoti ranka į telefoną – ne vien todėl, kad spagečiai jau baigė išvirti, bet dar ir todėl, kad, paklusdamas Klaudijo Abado rankai, Londono simfoninis orkestras jau beveik pasiekė aukščiausiąją uvertiūros tašką. Vis dėlto galiausiai pasidaviau. Negali žinoti: galbūt skambina kas nors, norįs pasiūlyti man darbą. Prisukau ugnį po puodu, nuskubėjau į svetainę ir pakėliau ragelį.

– Gal skirsi man dešimt minučių? – išgirdau moters balsą kitame laido gale.

Paprastai neblogai įsimenu žmonių balsus, tačiau šitas buvo nepažįstamas.

– Atsiprašau, o kam jūs skambinate?

– Tau, savaime suprantama. Prašau skirti man dešimt minučių. Tiek visiškai pakaks, kad suprastume vienas kitą. – Jos balsas buvo žemas, švelnus, bet daugiau niekuo neišsiskiriantis.

– Suprastume vienas kitą?

– Vienas kito jausmus.

Pasilenkęs užmečiau akį pro duris į virtuvę. Iš puodo su makaronais kuo dailiausiai virto garas, o Klaudijas Abadas vis dar dirigavo „Šarką vagilę“.

– Atleiskite, bet kaip tik šiuo metu verdu spagečius. Gal būsite tokia maloni ir paskambinsite dar kartą vėliau?

– Verdi spagečius? Ką sau manai, virdamas spagečius pusę vienuoliktos ryto?

– O tai jau visiškai ne jūsų reikalas, – atrėžiau. – Jau kaip nors pats nuspręsiu, kada ir ką man valgyti.

– Ką gi, teisybė, – sutiko ji. – Paskambinsiu vėliau.

Dabar jos balsas nuskambėjo sausai, be jokios intonacijos. Net nuostabu, kaip nedidelis nuotaikos pokytis gali visai kita spalva nudažyti žmogaus balsą.

– Valandėlę! – pasiskubinau pridurti, kol ji dar nepadėjo ragelio. – Jeigu mėginsite brukti man kokią naują prekę – veltui vargas. Aš sėdžiu be darbo, tad kokie nors pirkiniai – ne mano kišenei.

– Nesijaudink. Žinau.

– Žinote? Ir ką jūs žinote?

– Žinau, kad tu šiuo metu nedirbi. Tai man ne paslaptis. Taigi eik, pabaik virti savo brangiuosius spagečius.

– Kas, po šimts...

Ji padėjo ragelį.

Taip ir negavęs progos išsakyti, ką galvoju, likau dėbsoti į telefono ragelį savo rankoje, bet čia pat prisiminiau spagečius. Nuskubėjęs į virtuvę užsukau dujas, puodo turinį supyliau į kiaurasamtį. Per tą skambutį makaronai šiek tiek pervirė, tapo minkštesni nei derėtų spagečiams *al dente*, bet dar visai pakenčiami. Sėdau valgyti – ir susimąščiau.

Suprasti vienas kitą? Suprasti vienas kito jausmus per dešimt minučių? Apie ką ji čia kalba? O gal tai – tik koks nors pokštas? O gal vis dėlto koks naujas reklamos agentų triukas? Šiaip ar taip, man dėl to nei šilta, nei šalta.

Papriešpiečiau vėl įsikūriau svetainėje ant sofos su knyga, paimta iš bibliotekos, bet protarpiais vis dirsčiodavau į telefoną. Įdomu, ką mudu galėjome suprasti apie kits kitą per dešimt minučių? Ką du žmonės išvis gali suprasti vienas apie kitą per dešimt minučių? Kai pagalvoji, regis, ji buvo pasiutusiai tikra dėl tų dešimties minučių – kaip tik apie jas ir užsiminė pirmų pirmiausia. Galima pamanyti, kad devynių minučių būtų per maža, o vienuolikos – jau per daug. Būtinai tikslumas, tarsi verdant spagečius *al dente*.

Skaityti nebegalėjau. Nusprendžiau verčiau išsilyginti marškinius. Kai tik pasijuntu prislėgtas, visuomet kimbu lyginti marškinius. Senas įprotis. Šį darbą esu padalijęs į dvylika tiksliai apibrėžtų etapų: pradedu nuo apykaklės (išorinės pusės) ir baigiu kairiosios rankovės rankogaliu. Eilės tvarka turi visada likti tokia pat; dirbdamas mintyse skaičiuoju etapus. Kitaip nieko doro nenuveikčiau.

Išsilyginau trejus marškinius, patikrinau, ar neliko nė raukšlelės, sukabinau ant pakabų. Kai tik išjungiau lygintuvą ir drauge su lyginimo lenta nunešiau į sandėliuką koridoriuje, įsitikinau, kad galvoje gerokai praskaidrėjo.

Kaip tik ėjau į virtuvę įsipilti stiklinės vandens, kai vėl suskambo telefonas. Akimirką sudvejojau, bet vis dėlto nutariau atsiliepti. Jei skambina ta pati moteris, pasakysiu, kad lyginu, ir padėsiu ragelį.

Bet šįsyk skambino Kumiko. Sieninis laikrodis rodė pusę dvyliktos.

– Kaip laikaisi? – paklausė ji.

– Puikiai. – Man net palengvėjo, kai išgirdau žmonos balsą.

– Ką veiki?

– Štai, ką tik pabaigiau lyginti.

– Ar kas nors negerai? – Jos balse išgirdau šiokią tokią įtampą. Ji puikiai žinojo, ką reiškia, kad aš lyginu.

– Nieko. Tiesiog išsilyginau keletą marškinių. – Aš atsisėdau, perėmiau telefono ragelį iš kairiosios rankos į dešinę. – Dėl ko skambini?

– Ar tu sugebėtum rašyti eilėraščius? – paklausė ji.

– Eilėraščius?! – Eilėraščius? Ji turėjo omeny... poeziją?

– Pažįstu vieno mergaitėms skirto žurnalo redaktorių. Jie kaip tik ieško žmogaus, kuris galėtų atrinkti ir pataisyti skaitytojų atsiunčiamus eilėraščius. Ir dar jis turėtų kiekvieną mėnesį parašyti trumpą eilėraščių pirmajam puslapiui. Atlyginimas visai neblogas, o ir darbas nesunkus. Žinoma, tai ne visas etatas. Bet papildomai gali pasitaikyti ir kai ką pageduoti, jei darbuotojas...

– Nesunkus darbas? – pertraukiau ją aš. – Palūkėk valandėlę! Juk aš ieškau teisininko darbo, ne poeto...

– Rodos, vidurinėje mokykloje tu šį tą rašinėdavai.

– Taip, žinoma: mokyklos laikraščiai. Tokia ir tokia komanda laimėjo futbolo varžybas, toks ir anoks fizikos mokytojas nusirito nuo laiptų ir pakliuvo į ligoninę... na, ir panašiai. Bet eilėraščių aš nerašiau. Nesugebu kurti poezijos.

– Gal ir taip, bet aš ir nekalbu apie rimtą poeziją. Tik apie paprasčiausius eilėraščius vidurinės mokyklos moksleivėms. Jiems visai nebūtina pakliūti į literatūros istoriją. Tokius galėtum kurpti sau kad ir užsimerkęs. Negi nesupranti?

– Klausyk, aš negaliu rašyti eilėraščių – nei užsimerkęs, nei atsimerkęs, nei kaip kitaip. Niekada jų nerašiau, neketinu kaip tik dabar imti ir pradėti.

– Ką gi, tiek jau to, – nusileido Kumiko lyg ir šiek tiek nusivylusi. – Tačiau rasti teisininko darbą – anaipol nelengva.

– Žinau. Kaip tik todėl ir išleidau tiek čiuptuvėlių, kiek tik galėjau. Jau šią savaitę turėčiau sulaukti kokių nors žinių. O jeigu nieko nepešiu, tada ir pagalvosiu apie ką nors kita.

– Jeigu jau taip sakai... Beje, kokia šiandien savaitės diena?

Atsakiau valandėlę pagalvojęs:

– Antradienis.

– Gal tuomet galėtum nueiti į banką sumokėti mokesčius už dujas ir telefoną?

– Žinoma. Vis vien ketinau išeiti nupirkti ko nors vakarienei.

– Ką ketini gaminti?

– Kol kas nežinau. Kai nueisiu į parduotuvę, sugalvosiu.

Ji patylėjo.

– Kai pagalvoji, – vėl prašneko ji netikėtai rimtai, – galbūt ir nėra ko tau strimgalviais ieškotis darbo.

Su tokiu pasiūlymu ji užklupo mane iš netyčių.

– O kodėl? – paklausiau. Tai bent dienele – bene visos pasaulio moterys lyg susitarusios nusprendė šiandien stulbinti mane telefonu? – Bedarbio pašalpos niekas man amžinai nemokės. Juk negalėsiu visą laiką šlaistytis be darbo.

– Tiesa, bet man juk padidino atlyginimą, pasitaiko ir papildomų užsakyimų, turime ir šiokių tokių santaupų... Pernelyg neišlaudami galime visai neblogai pragyventi. Taigi labai skubėti nėra jokios būtinybės. O gal tau tiesiog įkyrėjo sėdėti namie ir užsiimti ruoša? Na, noriu pasakyti, gal manai, kad toks gyvenimas – ne tau?

– Nežinau, – atsakiau visiškai nuoširdžiai. Ir iš tikrųjų nežinojau.

– Ką gi, tuomet pagalvok apie tai – ramiai, neskubėdamas, – pasiūlė ji. – Beje, gal sugrižo katinas?

Katinas. Visą rytą nė kartelio neprisiminiau apie katiną.

– Ne, – atsakiau. – Kol kas dar ne.

– O gal tu galėtum išeiti jo pasidairyti? Jau daugiau nei savaitė, kai jis prapuolė.

Aš tik neaiškiai niurgztelejau ir vėl perėmiau ragelį į kairiąją ranką. Kumiko kalbėjo toliau:

– Aš beveik tikra, kad jis slampinėja po aną negyvenamą namą skersgatvio gale. Na tą, kur kieme stovi paukščio skulptūra. Mačiau jį ten bent kelis kartus.

– Skersgatvyje? Nuo kada tu vaikštinėjai skersgatviu? Niekada neminėjai...

– Oi! Turiu bėgti. Baisybė darbo. Neužmiršk pasidairyti katino.

Ryšys nutrūko. Atsitokėjau tebesėdįs ir dėbsąs į ragelį rankoje. Pakabinau jį atgal ant šakutės.

Svarsčiau, kas ir ko galėjo nunešti Kumiko į skersgatvį. Norint patekti į jį iš mūsų namo, reikėjo persiropšti tvorą iš šlakbetonio blokelių. O net ir pasistengus ją perlipti, skersgatvyje vis tiek nebuvo ką veikti.

Nuėjau į virtuvę išgerti stiklinės vandens, paskui išlindau į verandą patikrinti katino dubenėlio. Kaugė sardinių jame taip ir liko nepaliesta nuo vakar vakaro. Ne, katinas taip ir negrižo. Valandėlę stovėjau verandoje, dairydamasis po mažytį mūsų sodelį, užlietą ankstyvos vasaros saulėkaitos. Tiesa, sodelis ne iš tų, į ku-

riuos žiūrint atlėgsta širdis. Saulė prasismelkia čionai tik trumpą valandėlę, tad dirva visą laiką lieka juoda ir drėgna, o iš darželio augalų čia gali rasti tik keletą viename kampe želiančių apipešiotų hortenzijų krūmų. Kaip tik hortenzijos man ypač nepatinka. Netoliese auga šioks toks medžių guotelis, iš jo protarpiais sklinda nežinia koks mechaninis paukščio balsas, tarytum kas prisukinėtų spyruoklę. Mes jį ir vadinome prisukamu paukščiu. Šitaip jį praminė Kumiko. Nežinojome nei koks tai paukštis, nei kaip jis atrodo, tačiau tai prisukamam paukščiui buvo nė motais. Kiekvieną mielą dieną jis atskrisdavo į gretimai želiančių medžių guotą ir imdavosi prisukinėti mūsų tykaus mažyčio pasaulėlio spyruoklę.

Ką gi, atrodo, man teks leistis katino medžioklėn. Katės man visuomet patiko. Patiko ir mūsiškis katinas. Tačiau katės mėgsta gyventi savo nuožiūra. Jos anaip tol ne kvailos. Sykį katė apsisprendė nebegyventi ten, kur įsikūręs tu, vadinasi, tiesiog iškeliavo kur nors kitur. Jeigu pavargs arba išalks – sugrįš. Vis dėlto turėsiu traukti ieškoti mūsų katino – bent jau tam, kad pradžiuginčiau Kumiko. Šiaip ar taip neturiu ko nusitverti.

Darbą mečiau balandžio pradžioje – iki tol nuo pat universiteto baigimo dirbau teisininku toje pat juridinėje firmoje. Iš darbo išėjau ir tiek – be jokios svarbios priežasties. Jokių būdų negalėčiau tvirtinti, kad jis man nepatiko. Tiesa, nieko labai įdomaus, bet atlyginimas buvo pakenčiamas, o ir kolektyvas – pakankamai draugiškas.

Mano pareigas firmoje, pernelyg nesureikšminant, galima įvardyti kaip profesionalaus pasiuntinuko. Man sekėsi, su užduotimis susidorodavau nepriekaištingai. Turbūt net galima tvirtinti, kad aš apdovanotas talentu puikiai atlikti smulkius praktinius įpareigojimus. Aš greitas viską perprasti, sukuosi mikliai, niekada nesiskundžiu ir esu realistas. Kaip tik dėl to, kai pranešiau norįs išeiti iš darbo, vyresnysis iš dviejų bendrasavininkų (tėvas tėvo ir sūnaus juridinėje firmoje) net ryžosi pasiūlyti man trupučiuką padidinti atlyginimą.

Bet darbą vis tiek mečiau. Ir ne todėl, kad puoselėčiau kokias nors viltis ar šitaip siekčiau įgyvendinti konkrečius planus. Užvis mažiausiai troškau užsidaryti namuose ir kibti į mokslus, kad galėčiau laikyti egzaminą, suteikiantį teisę verstis advokato praktika. Vis dėlto lygiai taip pat nebenorėjau ir likti senajame darbe. Jei jau svarstau galimybę mesti darbą, tuomet kaip tik dabar – pats tinkamiausias metas tam ryžtis. Žinojau: jeigu dar ilgiau užsibūsiu toje pačioje firmoje, įklimpšiu joje iki gyvenimo pabaigos. Šiaip ar taip, man jau suėjo trisdešimt.

Kartą, kai sėdome vakarieniauti, prasitariau Kumiko, jog ketinu mesti darbą. Ji į tai atsakė tik tiek: „Suprantu“. Nenutuokiu, ką ji tuo norėjo pasakyti, bet kurį laiką apie tai daugiau netarė nė žodžio.

Aš irgi nebetęsiau šios temos, kol galų gale ji pridūrė:

– Jeigu tu nori mesti darbą, turėtum taip ir padaryti. Juk tai tavo gyvenimas, tad turėtum gyventi taip, kaip tau norisi.

Tai tarusi, ji ėmė kruopščiai lazdelėmis išrinkinėti žuvies ašakas ir stumti jas ant lėkštės kraštelio.

Kumiko buvo sveikos gyvensenos žurnalo redaktorė ir uždirbdavo išties nemažai; retkarčiais ji imdavosi ir papildomų iliustratorių darbų, kuriuos pakišdavo bičiuliai iš kitų žurnalų – iš to jai irgi nubyrėdavo visai padoriai. (Universitete ji studijavo dizainą ir svajojo tapti laisvai samdoma leidinių iliustratore.) Be to, net ir aš, metęs darbą, kurį laiką dar turėjau gauti šiokių tokių pajamų iš bedarbio pašalpos. O tai reiškė, kad, net jeigu sėdėsiu namie ir užsiimsiu ruoša, didelio stygiaus nepajusime: vis tiek galėsime retsykais nueiti kur nors pavalgyti, apmokėti valyklos sąskaitas – taigi gyvenimo būdas pernelyg nepasikeis.

Šitaip aš ir mečiau darbą.

Kai suskambėjo telefonas, kroviau nupirktus produktus į šaldytuvą. Šįsyk man pasirodė, kad skambutis čirškia kažkaip nekantriai. Buvau ką tik atplėšęs plastikinę tofu* pakuotę, tad padėjau ją ant virtuvės stalo kuo atsargiau, kad neišsilaistytų skystis. Tada nuskubėjau į svetainę ir pakėliau ragelį.

– Tikiuosi, jau spėjai suvalgyti savo spagečius? – prašneko moteris.

– Jūsų tiesa, spėjau. Bet dabar turiu eiti ieškoti katino.

– Esu tikra, katinas dešimt minučių gali palaukti. Tai ne tas pat, kas virti spagečius.

Dėl galaižin kokios priežasties aš negalėjau ir tiek paprasčiausiai numesti ragelio. Nežinia kas jos balse prikaustė mano dėmesį.

– Gerai jau, bet ne daugiau negu dešimt minučių.

– Dabar mudu galėsime vienas kitą suprasti, – įsitikinusi pareiškė moteris. Pajutau, kad ji patogiau įsitaisė krėsele ir užsimetė koją ant kojos.

– Niekaip nesuprantu, – pasakiau, – ką įmanoma suprasti apie kitą per dešimt minučių?

– Dešimt minučių gali trukti ilgiau, nei tau atrodo, – atsakė ji.

– Esi tikra, kad mane pažįsti? – neištverčiau.

– Aišku, pažįstu. Buvome susitikę šimtus kartų.

– Kur? Kada?

– Nežinia kur, nežinia kada – nesvarbu, – atsakė ji. – Bet jeigu leisiuos kalbėti apie tai, dešimties minučių tikrai neužteks. Svarbus yra tik tas laikas, kuris yra dabar. Dabartis. Nesutinki?

* Sojos varškė, populiari japonų, kinų ir kitų rytų šalių virtuvėje.

– Galbūt. Bet vis tiek norėčiau sulaukti kokio nors įrodymo, kad tikrai mane pažįsti.

– Kokio įrodymo?

– Na, tarkime, kiek man metų?

– Trisdešimt, – nė akimirkos nesudvejojusi atsakė ji. – Trisdešimt metų ir du mėnesiai. Ar to pakaks?

To pakako mane užčiaupti. Ką gi, akivaizdu: ji mane pažįsta. Bet pats visiškai neprisimenu jos balso.

– O dabar tavo eilė, – gundančiu balsu tarė ji. – Pamėgink mane įsivaizduoti. Iš balso. Įsivaizduok, kaip aš atrodau. Kiek man metų. Kur aš. Kuo apsirengusi. Nagi?

– Net nenutuokiu, – pasakiau.

– Nagi, nagi, – paragino ji. – Pamėgink.

Dirstelėjau į laikrodį. Praslinko vos viena minutė ir penkios sekundės.

– Net nenutuokiu, – pakartojau.

– Tuomet aš trupučiuką tau padėsiu, – kalbėjo ji. – Guliu lovoje. Ką tik nusiprausiau po dušu. Nesu prisidengusi nė siūleliu.

Žavumėlis. Seksas telefonu.

– O gal norėtum, kad aš vis dėlto ką nors vilkėčiau? Galbūt tiks nėriniai? O gal apsimaui kojines? Ar šitaip tau labiau patiks?

– Man nusišvilpt. Daryk kaip išmanai, – atrėžiau. – Jeigu taip nori, gali ką nors apsivilkti. Nenori – gulėk sau nuoga. Atleisk, bet tokios rūšies žaidimai telefonu manęs nėmaž nedomina. Be to, laukia galybė darbų...

– Dešimt minučių, – pakartojė ji. – Juk nenumirsi, jei paaukosi man dešimt minučių, tiesa? Nesibaimink, nepaliksiu žiojinčios skylės tavo gyvenime. Tiesiog atsakyk į mano klausimą. Norėtum, kad būčiau visai nuoga ar kad ką nors užsimesčiau? Turiu daugybę drabužėlių, kuriuos galėčiau apsivilkti. Tarkime, apsimaunu juodas nėriniuotas kelnaites...

– Gerai ir nuoga.

– Puiku, sutarta. Nori, kad būčiau nuoga.

– Taip. Nuoga. Gerai.

Keturios minutės.

– Mano gaktos plaukai vis dar drėgni, – kalbėjo ji. – Nelabai kruopščiai nusišluosčiau. O, ten taip drėgna! Šilta ir drėgna. Plaukeliai tokie minkštučiai. Juodi ir nuostabiai švelnūs. Paliesk mane.

– Klausyk, neįsižeisk, bet...

– O dabar paliesk žemiau. Dar žemiau. Ten taip minkšta... taip šilta, tarsi čiuoptum grietinėlės kremą. Taip šilta. Mmm... O mano kojos? Kaip manai, kokia

poza guliu? Dešinioji koja sulenkta per kelį, kairioji truputį pasukta į šalį. Aš prasižergusi tik vos vos, maždaug tokiu kampu, kokį sudaro laikrodžio rodyklės penkios minutės po dešimtos.

Iš balso buvo visiškai aišku, kad ji neapsimetinėja. Jos kojos tikrai buvo pražergtos kaip laikrodžio rodyklės dešimtą valandą penkios minutės, jos anga – tikrai drėgna ir išbrinkusi.

– Paliesk lyties lūpas, – kalbėjo ji. – Lėtaaaai. Praskėsk jas. Lėčiau, lėčiau. Glamonėk pirštais. Labai, labai lėtai. O dabar kita ranka paliesk mano kairiąją krūtį. Pažaisk su ja. Glamonėk ją. Aukštyn. O dabar spustelėk spenelį. Dar kartą. Ir dar. Ir dar. Dar, jau artėja orgazmas...

Netaręs nė žodžio padėjau ragelį. Išsitiesiau ant sofos ir, įsmeigęs akis į laikrodį, iš visos širdies atsidūsėjau. Kalbėjau su ja beveik šešias minutes.

Po dešimties minučių telefonas suskambėjo vėl, bet aš nebekėliau ragelio. Suskaičiavau: sučirškė penkiolika kartų. Kai pagaliau liovėsi, kambaryje stėjo gili ir šalta tyla.

Prieš pat antrą valandą persiropščiau per šlakbetonio blokelių tvorą ir atsidūriau skersgatvyje – tiksliau sakant, skersgatviu mes tai tik vadinome. Tiesiogine žodžio prasme tai anaipol nebuvo „skersgatvis“ – kita vertus, tiksliau tai apibūdinančios sąvokos net ir nėra. Tai nebuvo nei „gatvė“, nei „kelias“, nei „takas“. Sakydami „praėjimas“, turėtume įsivaizduoti kelio dalį su įėjimu ir išėjimu – toki, kuriuo eidamas galų gale kur nors nueisi. Tačiau mūsų „skersgatvis“ neturėjo nei pradžios, nei galo. Akligatviu jo irgi niekaip nepavadinsi – kiekvienas įprastas akligatvis bent viename gale turėtų būti atviras. Tuo tarpu mūsų skersgatvyje į aklinę sieną remiasi ne vienas, o abu jo galai. Tad kvartalo žmonės praminė jį „skersgatviu“ vien patogumo dėlei. Maždaug dviejų šimtų metrų ilgio keliukas vingiavo tarp abipus jo išsirikiavusių namų galinių sodelių. Jo plotis vos siekė kokį metrą, o vietomis tekdavo šonu slinkti pro išsikišusias tvoras ar grūstis tarp gyventojų sukrauto čia šlamšto.

Šio skersgatvio istoriją man papasakojo dėdė, kuris už grynus niekus ir išnuomojo mums šį namą. Kadaisė skersgatvis buvęs atviras abiejuose galuose ir juo iš tikrųjų galėję vaikščioti žmonės, trumpindami kelią tarp dviejų gatvių. Tačiau šeštojo dešimtmečio viduryje prasidėjus ekonominiam šuoliui, abipus jo ėmė dygti nauji namai, užpildę kiekvieną laisvą žemės lopinėlį, tad suspaustas skersgatvis ilgainiui virto siauru takučiu. Vietiniams gyventojams nepatiko, kad praeiviai gali slampinėti šitaip arti jų namų ir kiemelių, tad ilgai netrukus vienas jo galas buvo užblokuotas – ar veikiau atitvertas – šiokia tokia sienele. Paskui vienas iš vietinių nutarė pasididinti kiemą ir galutinai užtvėrė savąjį skersgatvio galą – šįsyk jau

pakankamai solidžia šlakbetonio blokelių tvora. Atsako ilgai laukti neteko – kitą galą gyventojai netrukus apraizgė spygliuota viela, tad dabar į skersgatvį nebegalėjo prasibrauti net šunys. Niekas iš kaimynų net nemanė bambėti – skersgatviu šiaip ar taip niekas nevaikščiodavo; priešingai, visi tik džiaugėsi tokia papildoma apsauga nuo plėšikų. Baigėsi tuo, kad skersgatvis virto savotišku apleistu, niekieno nebenaudojamu kanalu – niekieno žemės juosta, atskiriančia vieną eilę namų nuo kitos. Sužėlusiuose šabakštynuose vien tik vorai audė savo lipnias gijas.

Kurių galų į šitokią užkaborį galėjo landžioti Kumiko? Ar pats buvau įkišęs nosį į „skersgatvį“ ne daugiau negu porą kartų, o mano žmona, be kita ko, dar ir visuomet bijojo vorų. Ką gi, bala nematė: jei jau Kumiko sakė, kad vertėtų skersgatvyje paieškoti katino, aš ir eisiu ieškoti katino į skersgatvį. Apie visa kita pagalvosiu vėliau. Kur kas geriau išeiti prasivaikščioti negu rūgti namuose laukiant, kol suskambės telefonas.

Aštrūs ankstyvos vasaros saulės spinduliai nutaškė skersgatvį sodriais virš galvos išsirangiusių šakų šešėliais. Nedvelkė nė menkiausias vėjelis, šakos nejudėjo, tad šešėliai priminė tamsias dėmes, visam laikui įsigraūžusias į skersgatvio dangą. Atrodė, kad čionai neprisiskverbia nė menkiausias garselis. Man pasirodė, kad beveik girdžiu, kaip alsuoja saulėkaitoje tarpstantys žolynai. Danguje plūduriavo keli debesėliai – stulbinančiai aiškiai, aštriai apibrėžtais kontūrais, kokie vaizduojami debesys viduramžių graviūrose. Visa tai aplinkui regėjau taip bauginančiai aiškiai, kad mano paties kūnas man pasirodė tarsi išskydęs, netekęs tvirtų formų, raibuliuojantis... ir dar įkaitęs.

Vilkėjau marškinėlius trumpomis rankovėmis, mūvėjau plonas medvilnines kelnes, avėjau teniso batelius, bet, vaikštinėdamas kaitrioje saulėje, netrukus pajutau, kaip pažastys ir krūtinės duobutė ima rasoti prakaitu. Marškinėliai ir kelnės gulėjo sugrūsti dėžėje drauge su visais kitais vasariniais drabužiais iki pat šio ryto, kai išsitraukiau juos iš ten, tad ir dabar man į nosį vis dar tvoskė aštrus naftalino kvapas.

Iš karto krito į akis, kad namus, susispietusius abipus skersgatvio, galima suskirstyti į dvi atskiras kategorijas: senesnius ir tuos, kurie išdygo pakankamai neseniai. Naujesnieji namai buvo mažesni, atitinkamai mažesni ir sodeliai šalia jų. Kartys su ištemptomis virvėmis skalbiniams džiovinti neretai prasibraudavo į skersgatvį, tad man tekdavo nardyti tarp sukabintų rankšluosčių, paklodžių ir apatinių. Iš už kai kurių galinių kiemų ribojančių tvorų aiškiai sklido televizoriaus marmaliavimas ar tualete nuleidžiamo vandens šniokštimas; nežinia iš kur mane pasiekė aštraus verdamo troškinio kvapas.

Senesnieji namai, priešingai, nerodė beveik jokių gyvybės požymių. Šiuos nuo skersgatvio skyrė tvarkingai susodintų krūmų gyvatvorės – pro tankias jų šakas protarpiais šmėkštelėdavo kruopščiai prižiūrimos vejų lopinėlis.

Vieno kiemo kamputyje glaudėsi senas, nurudęs ir sudžiūvęs Kalėdų medelis. Kitas kiemas buvo paverstas pačių įvairiausių žaislų sąvartynu – matyt, šitiek jų sukaupe bent kelios vaikų kartos. Čia mėtėsi triratukai ir svaidomi žiedai, plastmasiniai kardai ir guminiai kamuoliai, žaisliniai vėžliai ir vaikiškos beisbolo lazdos. Viename kieme stovėjo krepšinio stovas su lanku, kitame – keraminis staliukas, apsuptas grakščių sodo krėslų. Tiesa, šie, kadaise balti, dabar buvo storai aplipę purvu, tarsi niekas nebūtų naudojęs jais bent keletą mėnesių, jei ne metų. Stalviršį lyg staltiesė dengė lietaus priplaktų violetinių magnolijos žiedlapių užtiesalas.

Pro vienas didžiules įstiklintas duris aliuminio rėmais galėjau nevaržomas apžiūrėti vieno namo svetainę. Joje stovėjo odinė sofa ir prie jos priderinti krėslai, didelis televizorius, indauja (ant šios buvo akvariumas su tropinėmis žuvelėmis ir pora nežinia kokių prizų), aukštas dekoratyvinis toršeras. Kambarys tarsi perkeltas tiesiai iš kokio televizijos serialo. Dar kito sodo didžiąją dalį užėmė milžiniška šuns būda, tik štai paties šuns niekur nebuvo matyti, o būdos durelės – atlapos. Jos buvo išklypusios, tarsi kadaise kažkas būtų išstisus mėnesius rėmėsis į jas visu svoriu.

Negyvenamas namas, apie kurį užsiminė Kumiko, dunksojo kaip tik už to su milžiniška šuns būda. Pakako užmesti akį, kad įsitikinčiau: name iš tiesų nėra nė gyvos dvasios – ir jau ilgokai nebuvo. Namas buvo dviaukštis, dar gana naujas, tačiau medinės jo langinės buvo jau pastebimai aptrūnijusios, o metalinės grotelės, iš išorės dengiančios antrojo aukšto langus, – paėstos rūdžių. Greta namo žaliavo nedidelis, bet jaukus sodelis, o šiame ir iš tikrųjų tupėjo akmeninis paukštis. Skulptūra buvo užkelta ant pjedestalo, aukštumo sulig krūtine, ją supo tankus piktžolių šabakštynas. Aukšti rykštenės stiebai beveik siekė paukščio kojas. Paukštis – net nenutuokiau, kokiai rūšiai jį būtų galima priskirti – tupėjo plačiai išskėtęs sparnus, tarytum trokšdamas kiek įmanoma greičiau pakilti iš gobiančio jį sąžalyno. Išskyrus tą skulptūrą, jokių kitų puošmenų sodelyje nebuvo matyti. Palei namo sieną riogsojo krūva gerokai padėvėtų plastmasinių sudedamų kėdžių; greta jų augo azalijos krūmas, apsipylęs tokiais ryškiai raudonais žiedais, kad šie atrodė kone netikri. Visą kitą erdvę užpildė tankiai sužėlę žolynai.

Valandėlei atsišliejau į krūtinę siekiančią tinklinę tvorelę ir susimąstęs ėmiausi žvilgsniu naršyti sodą. Katėms čia turėtų būti tikras rojus, bet šiuo metu nesimatė nė vienos. Ant namo stogo stirksojo televizijos antena, o ant šios įsitašęs burkavo balandis – monotoniškas jo ūkavimas ir buvo vienintelis garsinis fonas. Perpus perlūžęs akmeninio paukščio šešėlis driekėsi skulptūrą supančioje žolėje.

Kišenėje sugraibiau citrininį ledinuką, išvyniojau ir įsimečiau į burną. Kai mečiau darbą juridinėje firmoje, nutariau ta pačia proga mesti ir rūkyti, užtat

dabar nebepaleisdavau iš rankų citrininių ledinukų maišelio. Kumiko priekaištavo, kad nuo vienos priklausomybės persimečiau prie kitos, ir perspėjo, jog èduonis netrukus sugrauš man dantis, tačiau be citrininių ledinukų nebegalėjau nė žingsnio žengti. Ant televizijos antenos įsitaisęs vienišas balandis nesiliovė ritmingai burkavęs – lyg koks valdininkas, vis tuo pačiu judesiu vieną po kito antspauduojantis visą krūvą dokumentų. Nė pats nežinau, kiek laiko prarymojau prie tvoros; prisimenu tik tiek, kad galiausiai mano burna prisipildė lipnaus saldumo, ir aš išspjoviau aptirpusį ledinuką. Mano žvilgsnis nuslydo prie akmeninio paukščio šešėlio, ir staiga atitokęs susizgribau, jog kažkas šaukia mane iš užnugario.

Atsigrėžiau – ir išvydau sodelyje kitapus skersgatvio mergaičiukę. Ji buvo visai nedidukė, plaukus susirišusi į „arklio uodegą“. Nešiojo didžiulius saulės akinius gintariniais rėmeliais, vilkėjo žydrus berankovius marškinėlius. Lietingasis sezonas vos spėjo pasibaigti, o liaunos jos rankos jau buvo dailiai, lygiai įrudusios. Vieną ranką ji laikė subrukusi į šortų kišenę, antrąją rėmėsi į juosmenį siekiančius bambukinius vartelius, kurių niekaip nebūtum pavadinęs tvirta atrama. Mane nuo jos skyrė gal koks metras, ne daugiau.

– Karšta, – tarė ji man.

– Tai jau taip, – nesiginčijau aš.

Po to, kai šitaip apsikeitėme nuomonėmis, ji liko stovėti vietoje, varstydama mane žvilgsniu. Paskui iš šortų kišenės išsitraukė „Hope regulars“ pakelį, išlupo cigaretę, suspaudė lūpomis. Jos burna buvo nedidelė, viršutinė lūpa vos vos atsikišusi. Ji čirkštelėjo degtuką, prisidegė cigaretę. Kai pakreipė galvą ir atmetė plaukus, išvydau labai dailios formos ausį, glotnią, lyg būtų ką tik nulieta, kraštelis žvilgėjo švelniais pūkučiais.

Ji sprigtelėjo degtuką žemėn ir papūtusi lūpas iškvėpė dūmą. Paskui vėl pažvelgė į mane – taip, tarsi būtų visai užmiršusi, kad čia esu. Per tamsius, veidrodinius saulės akinių stiklus nemačiau jos akių.

– Kur nors čia gyvenai? – paklausė ji.

– Aha. – Norėjau durti pirštu savo namų pusėn, bet ateidamas čionai turėjau tiek sukiotis tarp visokiausių užkardų, kad nebesusigaudžiau, kur link reikėtų rodyti. Teko mostelėti kur papuolė.

– Ieškau savo katino, – paaiškinau, šluostydamasis išprakaitavusį delną į kelnes. – Jau visa savaitė, kai jis prapuolęs. Kažkas užsiminė matęs jį kažkur čia.

– O koks tas katinas?

– Toks stambuolis rudais dryžiais. Uodegos galiukas truputį užlinkęs.

– O kuo vardu?

– Noboru. Noboru Vataja.

– Klausiau ne tavo vardo. Katino.
– Tai ir yra katino vardas.
– Oho! Įspūdinga!
– Tiesą sakant, toks mano svainio vardas. Katinas mažumėlę jį primena. Tad ir pavadiname katiną jo vardu – šiaip, dėl juoko.
– O kuo katinas primena tau svainį?
– Nė pats nežinau. Kažkuo jie panašūs ir tiek. Galbūt eisena. Ir žvilgsnis abiejų toks pat niršus.

Mergaitė nusišypsojo – pirmą kartą, ir staiga pasirodė kur kas vaikiškesnė negu iš pradžių. Jai buvo gal penkiolika ar šešiolika – tikrai ne daugiau. Šiek tiek užsiritusi aukštyn jos viršutinė lūpa suteikė veidui keistoką išraišką. Staiga mano ausyse tarytum nuskambėjo balsas, sakantis: „Paliesk mane“ – šiandien man skambinusios moters balsas. Atgalia ranka nusišluosčiau išrasojusią kaktą.

– Katinas rudais dryžiais išmargintu kailiu, truputį užlinkusiu uodegos galiuku, – pakartojo mergaitė. – Hmmm... O antkaklį ar ką panašaus turi?

– Juodą antkaklį nuo blusų.

Ji stovėjo ir mąstė gal kokias dešimt ar penkiolika sekundžių, vis dar neatitraukdama rankos nuo vartelių. Paskui numetė nuorūką ir sumaigė sandalo kulnu.

– Gal ir mačiau tokį katiną, – pasakė. – Apie užlinkusį uodegos galiuką nieko negaliu pasakyti, bet katinas buvo kaip reikiant, dryžuotas lyg tigras; man pasirodė – su antkakliu.

– O kada tu jį matei?

– Kada jį mačiau? Na, gal prieš kokias tris ar keturias dienas. Mūsų sodas – tikras visų apylinkės kačių pereinamasis kiemas. Jos čia be paliovos zuja iš Takitanio pas Mijavakį ir atgal.

Ji mostelėjo į negyvenamą namą, kurio kieme ta pačia poza tebetupėjo akmeninis paukštis, aukšti rykštenės stiebai taip pat blykčiojo vasaros pradžios saulėje, taip pat monotoniškai tebeburkavo ir balandis, įsitaisęs ant televizijos antenos.

– Klausyk, ką sumaniau, – ūmai pasiūlė mergaitė. – Kodėl tau neužėjus laukti čia? Šiaip ar taip visos katės pakeliui pas Mijavakį pereina mūsų kiemą. O jei kas nors pastebės tave šitaip stoviniuojantį čia, žiūrėk, dar ims ir iškvies policiją. Būtų anaip tol nebe pirmas kartas.

Aš abejojau.

– Nesibaimink, – nuramino mane ji. – Be manęs nieko nėra namie. Galėtu me ramiai pasėdėti saulėkaitoje ir palaukti, ar nepasirodys tavo katinas. Aš tau padėsiu. Regėjimu nesiskundžiu.

Dirstelėjau į laikrodį. Dvi valandos dvidešimt šešios minutės. Šiandien iki sutemos vis tiek nieko rimtesnio neturiu nuveikti – tik parnešti skalbinius ir paruošti vakarienę.

Įslinkau pro vartelius ir nusekiau per veją mergaitei iš paskos. Ji vos pastebimai šlubčiojo dešine koja. Žengusi kelis žingsnius sustojo ir atsisuko.

– Nusivožiau nuo motociklo, – tarstelėjo lyg tarp kitko, tarsi tai būtų nelabai reikšmingas įvykis.

Pievelės pakraštyje augo didelis ąžuolas. Po medžiu stovėjo du brezentiniai šezlongai, vienas jų buvo užtiestas mėlynu paplūdimio rankšluosčiu. Ant kito mėtėsi nepraplėštas „Hope regulars“ pakelis, peleninė ir žiebtuvėlis, stovėjo ir gana išpūdingo dydžio grotuvas. Šis tylutėliai grojo sunkųjį roką. Mergaitė išjungė muziką ir visus daiktus nuo šezlongo nužėrė ant žolės, padarydama vietos man atsisėsti. Įsitaisęs jame, galėjau kuo puikiau apžvelgti negyvenamo namo kiemą: mačiau akmeninį paukštį, aukštas žoles, vielinio tinklo tvorą. Reikia manyti, mergaitė stebėjo mane visą tą laiką, kol stovėjau prie tos tvoros.

Sklypas, kuriame stovėjo mergaitės namas, buvo išties didžiulis. Nuožulniame šlaite žaliavo veja, tai šen, tai ten nusagstyta medžių guoteliais. Į kairę nuo šezlongų buvo nemažas tvenkinys betonu sutvirtintais krantais; jo perdziūvęs dugnas kaito saulėje. Žalzganas jo atspalvis bylojo, kad vandens čia nebūta jau senokai. Mudu susėdome nugaromis į namą, šmėžuojantį pro medžių šakas. Namas nelabai didelis, regis, ir ne itin prašmatnus. Didžiulės erdvės išpūdį sukėlė tik puikiai prižiūrėtas sodas.

– Tai bent kiemas, – ištariau dairydamasis. – Jį prižiūrėti – tikriausiai gyvas vargas.

– Tai jau turbūt.

– Kai buvau dar vaikas, vienoje bendrovėje talkinau žolės pjovėjams.

– Štai kaip? – Plika akimi matyti: vejos jai buvusios nebuvusios.

– Tu visą laiką taip ir leidi čia vienui viena? – paklausiau.

– Aha, visą laiką. Tiktai ne rytą, kai apsikuopti ateina namų darbininkė, ir ne vakare. Bet dieną iš tikrųjų visuomet būnu čia viena. Nori atsigerti ko nors šalto? Turime alaus.

– Ne, ačiū.

– Tikrai? Gali nesidrovėti.

Aš papurčiau galvą.

– Nejaugi tu nelankai mokyklos?

– O tau į darbą nereikia?

– Nereikia – neturiu kur eiti.

– Išgrūdo iš darbo?

– Ne visai taip. Išėjau pats, prieš kelias savaites.

– O kuo dirbai?

– Advokato pasiuntinuku. Važinėjau po visokias vyriausybines įstaigas paimti dokumentų, tvarkiau popierius, tikrinau juridinius precedentus, nagrinėjau teismo procedūras... ir panašiai.

– Bet dabar jau nebedirbi?

– Taigi.

– O tavo žmona dirba?

– Taip.

Balandis kitapus skersgatvio, matyt, išsėmė savo repertuarą ir nuplasnojo kur nors kitur. Staiga suvokiau, kad aplink mane stojo gili tyla.

– Štai ten driekiasi kačių takas, – vėl prašneko mergaitė, rodydama tolimąjį pievelės pakraštį. – Matai tą krosnį šiukšlėms deginti Takitanio kieme? Toje vietoje katės pralenda pro tvoros apačią, pereina pievelę, o paskui pro vartelius šmurkšteli į sodą kitapus skersgatvio. Visąlaik traukia tiksliai tuo pačiu maršrutu.

Ji nusibraukė akinius ant kaktos, apsidairė prisimerkusi, vėl užsitupdė juos ant nosies ir išpūtė dūmų debesį. Suskubau pastebėti pjautinę žaizdą greta jos kairiosios akies – gal penkių centimetrų ilgio; randas tikriausiai jai liks visam gyvenimui. Tikriausiai kaip tik tam ir skirti saulės akiniai – paslėpti žaizdą. Mergaitė nebuvo gražuolė, bet vis dėlto kai kuo patraukli – galbūt tai lėmė gyvos akys ir neįprastos formos lūpos.

– Ar girdėjai apie Mijavakius? – paklausė ji.

– Ničnieko, – atsakiau.

– Tai jie gyveno aname name, kuris dabar stovi tuščias. Labai padori šeima. Turėjo dvi dukteris, abi lankė privačią mergaičių mokyklą. Ponas Mijavakis buvo kelių šeimyninių restoranų savininkas.

– O kodėl jie išsikraustė?

– Gali būti, kad jis įklimpo į skolas. Viskas atrodė taip, tarsi jie būtų ėmę ir pasprukę – vieną naktį paprasčiausiai pradingo. Man rodos, gal prieš metus. Viską paliko pūti, o ir kačių prisiveisė gyvas galas. Mano mama nuolat skundžiasi.

– Argi ten tiek daug tų kačių?

Nepaleisdama iš lūpų cigaretės, mergaitė užvertė akis į dangų.

– Gausybė pačių įvairiausių kačių. Katės nusišėrusiu kailiu, pasitaiko ir vie-naakių... o toje vietoje, kur būta antros akies – tik žalios mėsos gniutulas. Fui!

Aš sulinksejau.

– Turiu tokią giminaitę – jos abi rankos su šešiais pirštais. Ji truputiuką vyresnė už mane. Greta mažylio jai išaugęs dar vienas pirštas, toks visai menkas, kaip kūdikio. Ji moka taip jį suriesti, kad dauguma žmonių nieko net nepastebi. Labai graži panelė.

Aš vėl sulinksėjau.

– Kaip manai, ar tai paveldima? Na, kaip tai vadinasi... perduodama iš kartos į kartą?

– Aš ne kažin ką nusimanau apie paveldimumą.

Ji nutilo. Įsimečiau į burną eilinį citrininį ledinuką, tuo pat metu akis išpūtęs stebeilydamas į kačių taką. Iki šiol taip ir nepasirodė jokia, nė labiausiai nusususi katė.

– Ar tikrai nenori ko nors atsigerti? – paklausė ji. – Aš einu gurkštelėti kokakolos.

Atsakaiu, kad gerti nenoriu.

Ji pakilo iš šezlongo ir dingo tarp medžių, trupučiuką vilkdama sužalotąją koją. Pakėliau nuo žolės jos paliktą žurnalą, pasklaidžiau. Didžiai mano nuostabai paaiškėjo, kad tai vyrams skirtas žurnalas – vienas iš tų iliustruotų mėnraščių. Sulankstomoje įklijoje puikavosi mergina tokiomis plonytėmis kelnaitėmis, kad pro jas puikiausiai galėjai įžiūrėti šakumą ir gaktos plaukus. Ji sėdėjo ant kėdės kažkokia labai jau nepatogia poza, plačiai iššergusi kojas. Atsidusęs numečiau žurnalą atgal į žolę, sunėriau rankas ant krūtinės ir vėl sutelkiau visą dėmesį į kačių taką.

Praslinko nemažai laiko, kol mergaitė pagaliau grįžo su kokakolos stikline rankoje. Aš jau buvau gerokai suglebęs nuo karščio. Ilgokai pasėdėjus saulėkaitoje, smegenys išstežo. Jei ko man norėjosi užvis mažiausiai, tai mąstyti.

– Sakyk, – mergaitė lyg niekur nieko tęsė nutrūkusią temą, – jeigu pamiltum merginą, ir staiga paaiškėtų, kad ji turi šešis pirštus – ką darytum?

– Parduočiau ją į cirką, – atsakaiu.

– Tikrai?

– Na žinoma, ne, – patikinau. – Juokauju. Nemanau, kad tas šeštas pirštas man smarkiai kliūtų.

– Net jeigu egzistuotų tikimybė, kad tai paveldės ir jūsų vaikai?

Kokią minutę svarsčiau ir tokią galimybę.

– Ne, nemanau, kad kreipčiau į tai dėmesį. Ir kas čia tokio – dar vienas pirštas?

– O kas, jeigu ji turėtų keturias krūtis?

Apsvarsčiau ir tokį variantą.

– Nežinau.

Keturios krūtys? Juk šitaip galima tęsti be galo. Nusprendžiau keisti temą.

– Kiek tau metų? – paklausiau.

– Šešiolika, – atsakė ji. – Ką tik suėjo. Pirmi metai aukštesniojoje mokykloje.

– Ar seniai nelankai mokyklos?

– Jei daugiau pavaikštau, pradeda skaudėti koją. Ir dar tas randas prie akies... O mano mokykloje tvarka baisiai griežta. Kaip kažin ką, jeigu tik sužinotų, kad nusivožiau nuo motociklo, taip ir pradėtų kabinėtis visi, kas netingi. Taigi pamokų nebelankau, neva „sergu“. Galėjau metams išeiti akademinių atostogų. Niekas man nedega, nepabėgs tas atestatas.

– Tai jau turbūt, – nesiginčijau aš.

– Vis dėlto, kaip pats sakei, tu neatsisakytum vesti merginos su šešiais pirštais, bet štai su keturiomis krūtimis į žmonas neimtum...

– Šito aš nesakiau. Sakiau, kad nežinau.

– O kodėl nežinai?

– Nežinau ir tiek. Sunkoka tai įsivaizduoti.

– O plaštaką su šešiais pirštais įsivaizduoti gali?

– Na taip, juokų darbas.

– Kodėl tuomet negali įsivaizduoti merginos su keturiomis krūtimis? Koks skirtumas?

Ir vėl susimąščiau. Bet joks padoresnis atsakymas taip ir neatėjo į galvą.

– Ar aš per daug klausinėju?

– Tau kas nors taip sako?

– Aha, kartais.

Aš vėl nukreipiau žvilgsnį į kačių taką. Po šimts, ką aš veikiu? Per visą tą laiką, kol esu čia, taip ir nepasirodė nė viena vienutėlaitė katė. Vis dar sunėręs rankas ant krūtinės, užmerkiau akis – gal trisdešimčiai sekundžių. Jutau, kaip mano kūnu vinguriuoja prakaito srovelės. Kaitrių saulės spindulių užlietas jaučiausi keistai apsunkęs. Kai tik mergaitė pajudindavo kokakolos stiklinę, ledo gabalėliai joje sudzinksėdavo tarsi varpelis karvei po kaklu.

– Jeigu tik nori, gali nusnausti, – sukuždėjo ji. – Kai pasirodys katės, iškart tave pažadinsiu.

Aš tik linktelėjau tylomis, nepraverdamas akių.

Aplink buvo tyku. Nesigirdėjo nė garselio. Balandis jau seniai buvo nuskridęs sau. Niekaip negalėjau liautis galvojęs apie tą man skambinusią moterį. Nejaugi iš tikrųjų ją pažįstu? Nei jos balsas, nei kalbėjimo maniera man nė iš tolo nieko nepriminė. Vis dėlto bent jau ji tikrai mane pažįsta – dėl to nėra ko abejoti. Tarytum žiūrėčiau į De Chirico pavaizduotą sceną: ilgas moters šešėlis per visą tuščią gatvę driekiasi manęs link, bet pati moteris yra kažkur už mano suvokimo ribų. Prie mano ausies nesiliaudamas tilindžiavo varpelis.

– Miegi? – paklausė mergaitė – taip tylutėliai, kad net suabejojau, ar tikrai girdėjau jos balsą.

– Ne, nemiegu, – atsakiau.

– Gal galėčiau prisislinkti arčiau? Man bus... lengviau, jei kalbėsiu visai tyliai.

– Kaip išmanai, – atsakiau neatsimerkdamas.

Ji stumtelėjo savo šezlongą tiek, kad šis sausai, lyg medinis, barkštelėjo, atsitrenkęs į manąjį.

Keista: priklausomai nuo to, ar mano akys atmerktos ar užmerktos, mergaitės balsas skambėjo visai skirtingai.

– Ar galiu kalbėti? Pasistengsiu tylut tylutėliai, o atsakinėti tau nereikės. Gali net snausti, jeigu nori. Aš neprieštarausiu.

– Sutarta, – atsiliepiu aš.

– Kai žmogus miršta, tai taip žavu.

Lūpas ji prikišo prie pat mano ausies – į ją drauge su žodžiais sruvo ir šiltas, drėgnas jos kvapas.

– O kodėl? – prasižiojau.

Ji uždėjo pirštą man ant lūpų, tarsi norėdama šitaip jas užsklęsti.

– Neklausinėk, – ištarė ji. – Ir neatsimerk. Gerai?

Mano linktelėjimas buvo toks pat nežymus, koks jos balsas – tylus.

Ji atitraukė pirštą nuo mano lūpų ir palietė juo riešą.

– Kaip gaila, kad neturiu skalpelio. Prapjaučiau štai čia ir pažiūrėčiau, kas viduje. Ne kas lavono viduje – ieškočiau pačios mirties gumulo. Nė trupučio neabejoju: kažko panašaus iš tiesų esama. Tikriausiai jis apskritas, truputį žleg-sintis, gal šiek tiek panašus į softbolo kamuoliuką, tik padengtas plonyte kieta negyvų nervų žievele. Norėčiau išimti jį iš negyvėlio kūno, prapjauti ir pasižiūrėti, kas viduj. Man visą laiką pašėlusiai magėjo sužinoti, koks jis. Galbūt kietas kaip tūbelėje sudžiūvusi dantų pasta. Tikriausiai toks ir yra, kaip manai? Ne, nieko nesakyk. Išoriniai sluoksniai gal kiek ir patižę, bet kuo giliau prasismelki į vidų, tuo jis kietesnis. Norėčiau prapjauti žievele, iškrapštyti tą žliurksintį sluoksnį, prasibrauti per jį skalpeliu, galbūt dar pasitelkti ir kokią nors mentelę; kuo labiau priartėji prie centro, tuo kietesnė darosi ta tiži medžiaga, kol galų gale pasieki pačią šerdį – visai mažytį rutuliuką. Jis iš tikrųjų visai visai mažas, tarsi pati mažiausia vaisiaus sėkliukė, ir labai kietas. Ar nemanai, kad kaip tik šitaip tai turėtų atrodyti?

Ji keliskart atsikrenkštė.

– Pastarosiomis dienomis vien apie tai ir tegalvoju. Tikriausiai taip yra todėl, kad kiekvieną dieną žudau laiką. Kai neslegia būtinybė kuo nors užsiimti, mintys gali nuklysti labai labai toli, taip toli, kad net nebenuseksi jų iki pat galo.

Ji atitraukė pirštą nuo mano riešo ir baigė gerti kokakolą. Kad stiklinė tuščia, supratau iš pasikeitusio ledukų tarškėjimo.

– Nesibaimink dėl katino – akylai stebiu, ar jis nepasirodys. Jei tik Noboru Vataja kur nors šmėkštelės, tučtuojau tau pasakysiu. Neatsimerk. Kaip kažin ką, Noboru Vataja tikrai šlaistosi kažkur netoliese. Gali išlįsti bet kurią akimirką. Jis artėja. Žinau, jis ateina: slenka per žolę, pralenda po tvora, pakeliui vis stabteli, apuosto gėles – neskubėdamas Noboru Vataja tykina vis arčiau, arčiau... Įsivaizduok jį šitaip, susikurk mintyse jo paveikslą.

Pabandžiau susikurti mintyse katino atvaizdą, bet nieko doro nepešiau: sugebėjau išvysti tik išsiliejusią tamsią dėmę, primenančią nuotrauką pernelyg ryškiai apšviestame fone. Pro nuleistus akių vokus besismelkianti saulės šviesa praskiedė, blaškė mano vidinę tamsą, tad man niekaip nesisekė įsivaizduoti konkretaus katino ryškiai apibrėžtais kūno kontūrais. Visa, kas man galiausiai pavyko, tai susikurti nevykusį portretą, iškraipytą ir praskydusį, šiek tiek gal ir panašų į originalą, bet vis dėlto stokojantį kažkokios pačios svarbiausios detalės. Net nebeįstengiau prisiminti, kaip katinas atrodė eidamas.

Mergaitė vėl palietė mano riešą, piršto galiuku ėmė braižyti ant jo galaižin kokį ornamentą. Tarsi atliepdama jai, į mano sąmonę ėmė smelktis jau kitokia tamsa – ji iš esmės skyrėsi nuo anos, kurioje plūduriavau iki šiol. Labai gali būti, kad klimpau į miegą. Visai nenorėjau taip imti ir užmigti, bet atsispirti snauduliui jau nevaliojau. Jaučiausi taip, lyg mano kūnas būtų virtęs lavonu – nežinia kieno kito lavonu – lėtai grimztančiu į drobinio šezlongo gelmes.

Toje tamsoje išvydau keturias Noboru Vatajos letenėles – keturias rudas letenėles, tykiai žengiančias ant minkštučių, tarytum guminių pagalvėlių; tos letenėlės kažin kur tykino be jokio garselio.

Tačiau kur?

„Dešimties minučių visiškai pakaks“, – telefonu man tvirtino ana moteris. Tačiau ji suklydo. Kartais dešimt minučių – anaipatol ne dešimt minučių. Jos gali ir išsitempti, ir susitraukti. Tai jau žinojau visiškai tvirtai.

Kai pabudau, susivokiau likęs vienas. Mergaitė buvo išgaravusi iš šezlongo, kuris vis dar lietėsi su manuoju. Rankšluostis, cigaretės ir žurnalas tebesimėtė ant žolės, bet nebebuvo nei stiklinės, nei grotuvo.

Saulė jau krypo vakarop, ant mano kelių nutįso ąžuolo šakos šešėlis. Dirstelėjau į laikrodį: penkiolika po keturių. Išsitiesiau ir apsidairiau. Erdvi pievelė, išdžiūvęs tvenkinys, tvora, akmeninis paukštis, aukšti rykštenės stiebai, televizijos antena. Katino – vis dar nė ženklo. Mergaitės – taip pat.

Pažvelgiau į kačių taką, luktelėjau, ar nesugrįš mergaitė. Šitaip praslinko dešimt minučių; nepasirodė nei katinas, nei mergaitė. Išvis niekas nejudėjo. Jaučiausi taip, tarsi miegodamas būčiau neįtikėtina susenęs.

Atsistojau ir nužvelgiau namą; taip ir neišvydau jokių požymių, bylojančių, kad jame būtų žmonių. Erkerio langai žioravo į vakarus kryptančios saulės atspindžiais. Laukti nebebuvo prasmės: numojau ranka, per veją patraukiau atgal į skersgatvį ir pasukau namo. Katino taip ir nesuradau, bet juk stengiausi kaip išmanydamas.

Grįžęs namo sutvarkiau skalbinius ir ėmiau ruošti paprastą vakarienę. Pusę šešių suskambėjo telefonas: čirkštelėjo dvylika kartų, bet aš taip ir nepakėliau ragelio. Netgi po to, kai skambutis nutilo, jo aidas liko tvyroti pavakario prietemoje tarsi ore sklindančios smulkios dulkelės. Skaidriame stalinio laikrodžio korpusė plūduriuojantys krumpliaračiai ritmingai barbeno sekundes kietų nagų galiukais.

Kodėl man neparašius eilėraščio apie prisukamą paukštį? Prikibusi mintis įkyriai dūzgė galvoje, bet niekaip nesisekė suformuluoti nė pirmos eilutės. Kažin, ar vidurinės mokyklos moksleivės sugebėtų įvertinti eilėraštį apie prisukamą paukštį?

Kumiko grįžo namo pusę aštuonių. Pastarąjį mėnesį ji nuolat parsirasdavo vis vėliau ir vėliau. Nieko nuostabaus, jei pareidavo po aštuntos, pasitaikydavo – net po dešimtos valandos. Dabar, kai aš sėdėjau namuose ir pats galėjau paruošti vakarienę, jai nebebuvo ko skubėti. Redakcijoje ir šiaip trūko žmonių, o pastaruojau metu dar pasiligojo viena mano žmonos bendradarbių.

– Atleisk, – ištarė ji. – Tie darbai nesibaigiantys, o iš tos mergaitės, dirbančios ne visu etatu, naudos maža.

Nuskubėjau į virtuvę ir ėmiausi gaminti iš anksto pasiruoštus patiekalus: svieste apkepintą žuvį, salotas, miso* sriubą. Kumiko pavargusi sudribo prie virtuvės stalo.

– Kur buvai pusę šešių? – paklausė. – Aš skambinau, norėjau pasakyti, kad grįšiu vėliau.

– Buvau nubėgęs į parduotuvę – pasibaigė sviestas, – pamelavau aš.

– O banke buvai?

– Žinoma.

– Kas girdėti apie katiną?

– Taip ir neradau. Buvau nuėjęs iki to apleisto namo, kaip ir sakei, bet ten jo – nė pėdsako. Tikriausiai bus iškeliavęs kur nors dar toliau.

Ji neatsakė.

* Dažnas japonų valgis.

Kai po vakarienės išsimaudęs išlindau iš vonios, Kumiko sėdėjo svetainėje neužsižiebusi šviesos. Susikūprinusi, su pilkais marškiniais, tamsoje ji priminė kažkieno ne vietoje numestą kelionkrepšį.

Rankšluosčiu šluostydamasis plaukus atsisėdau ant sofos priešais Kumiko.

Ji ištare – taip tyliai, kad vos išgirdau:

– Esu tikra – katinas nebegyvas.

– Na jau, nekalbėk niekų, – užginčijau. – Nė kiek neabejoju, kad jis tiesiog kažkur iškeliavo ir dabar ten, kad ir kur būtų, smaginasi išsijuosęs. Kaip reikiant praalks ir parsiras namo. Juk kartą taip jau buvo nutikę, prisimeni? Tada, kai mes dar gyvenome Koendži...

– Šįsyk viskas kitaip, – paprieštaravo ji. – Šį kartą tu klysti. Aš žinau. Katinas padvėsė. Jo kūnas pūva kur nors žolių šabakštyne. Ar gerai apžiūrėjai pievą ano apleisto namo kieme?

– Ne, į kiemą išvis nelindau. Gal namas ir apleistas, bet kažkam juk priklauso. Negaliu lyg niekur nieko ten šniukštinėti.

– Kur tuomet tu ieškojai katino? Kaip kažin ką, tikriausiai net nebandedi ieškoti. Dėl to ir neradai.

Atsidusau ir vėl kibau trinti galvą rankšluosčiu. Jau žiojau si kažką sakyti, bet prikandau liežuvį – supratau, kad Kumiko verkia. Galėjau ją suprasti: žmona mylėjo katiną. Įsigijome jį beveik iškart po vestuvių. Įmečiau rankšluostį į skalbinių pintinę ir patraukiau į virtuvę pasiimti šalto alaus. Bjauri išėjo dienele: bjaurių metų bjauraus mėnesio bjauri diena.

Noboru Vataja, kurgi tu? Nejaugi prisukamas paukštis užmiršo prisukti tavo spyruoklę?

Kažkodėl šie žodžiai susidėliojo į eilėraščio posmelį:

Noboru Vataja,

kurgi tu?

Nejaugi prisukamas paukštis

užmiršo prisukti tavo spyruoklę?

Kai išsiurbiau daugmaž pusę skardinės alaus, ėmė skambėti telefonas.

– Gal atsiliepsi? – šūktelėjau į svetainėje tvyrančią tamsą.

– Ne aš, – atsiliepė Kumiko. – Atsiliepk tu.

– Kažko nesinori.

Telefonas atkakliai čirškė, sujudindamas tamsoje plūduriuojančias dulkelutes. Nė vienas mūsų nepratarėme nė žodžio. Aš gurkšnojau alų, Kumiko ir toliau be garso verkė. Suskaičiavau dvidešimt skambučių ir numojau ranka. Jokios prasmės skaičiuoti iki begalybės.